

OBČASNÍK

městysu Švábenice

5. ročník

5/2023

Hanácký kroj a Švábenice

Myšlenka na obnovu hanáckého kroje ve Švábenicích se za posledních sto let opakovala minimálně třikrát, ale vždy jen s dílčími výsledky. Současná, zatím poslední, aktivita vznikla z původně nevinného popichování, že jsme sice hrdí na svoji obec, ale kromě muzea nijak nectíme a ani neznáme místní historii, tradice a zvyky. Jelikož na tom něco bylo, začali jsme se poohlížet po bohatství našich předků. Do Švábenic se tak po desítkách let vrátil hanácký kroj. V celé své kráse byl na hody v roce 2022 představen při Dnu otevřených dveří na radnici městysu. A protože se kroj setkal s velmi milým přijetím, byl okukovaný a focený nejen starší generací, podpořilo nás to v myšlence mít kroj přímo švábenický, vlastní, náš.

Uskutečnili jsme několik výzvědných návštěv ve vesnicích, kde taktéž vzkřísili myšlenku obnovení tradic spojené s hanáckým krojem. Když jsme viděli, že to zvládli i v dříve německém

Kučerově... Tož to by bylo, aby nedali Hanáci ve Švábenicích dohromady hanácký kroj!

Prostřednictvím městysu jsme požádali Jihomoravský kraj o dotaci na obnovu kroje, ta byla schválena a začal náročný proces historického, etnografického bádání a v neposlední řadě vlastního pátrání. Při tom jsme zjistili, že máme v muzeu mj. pět vyšívacích zástěr, ovšem vyšívacích dvěma odlišnými druhy výšivek. A teď, babo, rad! Která patří k nám do Švábenic?

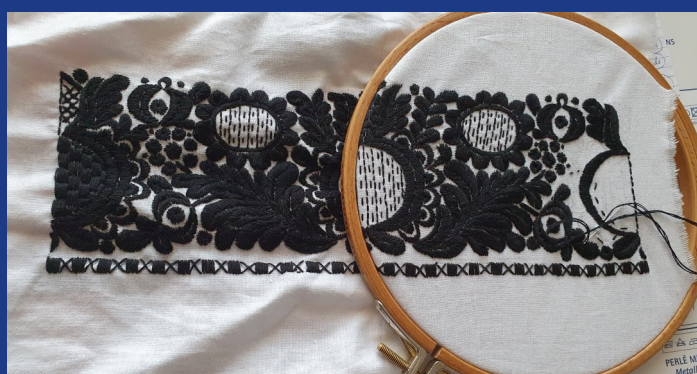

Oslovili jsme tedy paní Jarmilu Vitoslavskou z Troubek, proslulou odborníci na hanácké kroje certifikovanou snad všemi certifikáty, co se k tomu dají získat. Současně, ačkoliv s tímto už nikdo nepočítal, se v obci našel nejen kompletní dívčí vyšívací kroj datovaný do konce 19. století, ale i rozešitý kroj včetně bohatě vyšívacích zástěr. Tím už vznikla slušná základna pro vytváření jednotlivých částí kroje našeho.

U chlapů to ale bylo podstatně horší, protože podle zápisů z roku 1935 se tu mužský kroj

nepoužíval od roku 1850. Proto jsme jako vzor použili to, co je prezentováno jako místní hanácký kroj prostřednictvím maleb akademického malíře Petra Pištělky, rodáka ze Švábenic. I vzhled tohoto kroje byl konzultován s etnografkou.

V současnosti se tedy pro Švábenice vyrábí u Jarmily Vitoslavské dva páry hanáckých krojů. A to jeden pro mladý pár, zdobenější, druhý je pak pro starší generaci a má blíže k pracovním krojům, jak je známe z místního muzea. Oba kroje jsou ručně vyšívány, paličkovány, kompletně vyráběné dle starých postupů a tradic. Hotové by měly být do konce letošního roku. Věříme, že tyto kroje budou zdobit místní slavnostní akce a že se zároveň podařilo zhotovit prototyp, podle kterého může vytvářet další švábenické kroje nejen naše, ale i budoucí generace.

Krojované hody Švábenice

Od obnovy kroje už pak byl jen malý krůček k pokusu o obnovu hanáckých tradic. Všichni, kteří nám

při výzvědech kolem kroje předávali své cenné zkušenosti, nás totiž upozorňovali, že bez lidí, hlavně bez mladých lidí, kteří pro to budou zapálení, je zbytečné se o cokoliv snažit. To bychom měli jen kraj do vitríny. A protože máme plnou vesnici šikovných a pracovitých lidí, kteří se toho nebáli, zamítli jsme myšlenku přivést cizí národopisný soubor, který by u nás zatancoval besedu. Zrodila se tedy iniciativa nacvičit švábenickou hanáckou besedu vlastními silami. Na výzvu se postupně přihlásilo 16 párů, tedy 32 tanečníků ve věku od 15 do 54 let, kteří od konce května pravidelně každou neděli trénují. Současně se k tanečníkům hanácké besedy z vlastního popudu připojilo 8 děvčat ve věku od 9 do 14 let, která nacvičují část besedy moravské.

Je úžasné sledovat zápal všech tanečníků, vnímat, jak je to zajímavé a jak projevují pozornost o ostatní tradice a vše, co se na Hané kolem hodů dělávalo. Z jejich

návrhů vznikl scénář na krojované švábenické hody 2023, a to včetně pátečního stavění máje, sobotního přebírání a svěcení hanáckého práva, průvodu vesnicí i účasti na nedělní mši. Přípravám na letošní hody se věnuje velké množství času a úsilí. Náročnost akce vyžaduje zapojení nejen vystupujících, ale i mnoha ostatních, často neviditelných pomocníků. Za tuto pomoc všem moc děkujeme!

Nicméně to je jen jedna součást švábenických hodů. Druhou a zásadní součástí budete vy, když vyjdete do ulic, oslavíte hody s námi, podpoříte krojované účastníky a přidáte se do průvodu. Bez vás to totiž nebude ono!

Třetí podstatnou součástí bude počasí, to zase budeme prosit jinde :-). V případě extra špatného počasí se z pečlivě naplánované akce stane akce operativně koordinovaná přes hlášení rozhlasu.

Chasu po celé cestě sobotního hodového průvodu doprovází kapela Boršičanka. Časový program prosím považujte za orientační.

Na jednotlivých zastaveních ochutnáte kvalitní víno a výborné občerstvení od švábenických obyvatel. Budete mít příležitost si zatancovat a zazpívat se stárkami a chasou.

Milí Švábeňáci, oslavte hody, nešetřete, všechny dobře pohostěte a na nikoho škaredě nehleďte. Za drobný peníz od chasy dáreček vyptejte a památku na krojované švábenické hody si schovejte.

Díky všem, co spolupracují, podporují a fandí nám. A prosím, buďte k nám shovívaví, děláme to prvně! Děkujeme.

Krojované hody ve Švábenicích

Pátek 29. 9. 2023

16:00 Zdobení a stavění hodové máje před radnicí a **sousedské posezení** pod lipami na Rynku, hrají Hladci

Sobota 30. 9. 2023

13:00 Zahájení krojovaných hodů - vyzvedávání staršího stárka a stárky v Tiské ulici čp. 10 (BOD 1). Vyzvedávání mladšího stárka a stárky v ulici ke kostelu čp. 114 (BOD 2)

13:45 Předávání hanáckého práva před radnicí, následuje **krojovaný průvod** obcí s Boršičankou (BOD 3)

15:00 Požehnání hanáckého práva u kostela (BOD 4)

16:30 Moravská a hanácká beseda a posezení s Boršičankou na fotbalovém hřišti do 19:00 (BOD 5)

Neděle 1. 10. 2023

10:00 Hodová mše svatá v kostele sv. Michaela archanděla.

Svěcení obecního znaku a vlajky, po mši **moravská a hanácká beseda** před kostelem

13:00 Moravská a hanácká beseda u radnice, **vrácení hanáckého práva**

Program nekrojované části hodů

Čtvrtek 28. 9. 2023 až neděle 1. 10. 2023

Lunapark na travnaté ploše před administrativní budovou ZOD

Sobota 30. 9. 2023

10:00 Fotbalové utkání mužů Švábenice–Lysovice

14:00 Fotbalové utkání přípravky Švábenice–Dědice

20:00 Hodová zábava v KD hraje EXPO & PENSION rock

Neděle 1. 10. 2023

9:00 Prodejní výstava zvířectva v areálu chovatelů do 16:00

14:00 Den otevřených dveří hasičárny do 18:00